

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Overzichtskaart	7
Algemene tips	8
Afkortingen en symbolen	8
De 10 mooiste wandelingen rondom Salzburg	11
GPS-tracks en coördinaten van de beginpunten	12
12 tips voor bergwandelaars	13
Dalplaatsen	14
Wetenswaardigheden over het wandelgebied	21
Mattsee – Wallersee	
1 3.00 uur Buchberg, 801 m, en Wartstein, 573 m	26
2 3.30 uur Rondom de Mattsee	28
3 5.00 uur Henndorfer ijstijd-rondwandeling en Große Plaike, 1034 m	31
Ebenau – Koppl	
4 2.00 uur Molenwandelpad naar de Plötz	34
5 5.15 uur Nockstein, 1043 m, en Gaisberg, 1288 m	36
Hof – Thalgau – Fuschl am See	
6 4.00 uur Heimkehrerkreuz, 990 m, en Kolomannskirche, 1098 m	40
7 3.00 uur Rondom de Fuschlsee	43
8 2.30 uur Schober, 1328 m, en Frauenkopf, 1304 m	46
Faistenau – Hintersee	
9 2.45 uur Lidaun, 1237 m	48
10 3.15 uur Filbling, 1307 m	50
11 4.00 uur Faistenauer Schafberg, 1559 m, en Loibersbacher Höhe	52
12 3.15 uur Pillstein, 1478 m, en Zwölferhorn, 1522 m	54
13 5.00 uur Genneralm en Gennerhorn, 1735 m	57
14 5.30 uur Genneralm en Hoher Zinken, 1764 m	60
15 6.00 uur Gruberhorn, 1732 m, en Regenspitze, 1675 m	62
16 5.30 uur Regenspitze, 1675 m	66
Gaißau – Krispl – Adnet – Vigaun	
17 2.00 uur Spielberg, 1428 m, en Wieserhörndl, 1567 m	68
18 3.15 uur Ochsenberg, 1483 m, en Eibleck, 1517 m	70
19 4.45 uur Zisterberg- en Ladenbergalm	73

20	3.15 uur	Schlenken, 1649 m	76
21	4.45 uur	Schmittenstein, 1695 m, en Schlenken, 1649 m	78

Elsbethen – Puch – Oberalm – Hallein

22	3.30 uur	Glaserbachklamm en Erentrudisalm, 906 m	81
23	3.30 uur	Erentrudisalm, 906 m, en Trockene Klammen	84
24	4.00 uur	Großer Barmstein, 851 m, en Kleiner Barmstein, 841 m	87
25	3.15 uur	Zinkenkogel, 1337 m	90

St. Koloman

26	2.15 uur	Bergalm, 1250 m, en Storchenalm, 1266 m	92
27	4.00 uur	Trattberg, 1757 m	94
28	2.30 uur	Hoher First, 1718 m, en Dürstein, 1697 m	98
29	4.45 uur	Hochwieskopf, 1754 m, en Hochbühel, 1710 m	100

Kuchl – Golling – Scheffau

30	3.30 uur	Gollinger Wasserfall – Kühschwalb	103
31	5.30 uur	Purtschellerhaus, 1692 m	106
32	6.30 uur	Hoher Göll, 2522 m, en Hohes Brett, 2338 m	108
33	7.15 uur	Kleiner Göll, 1753 m, en Bärenstuhl, 1720 m	112
34	2.45 uur	Bluntatal en waterval, 560 m	114
35	6.45 uur	Jochalmen en Torrener Joch, 1734 m	116
36	3.30 uur	Schneibstein, 2276 m	119
37	3.30 uur	Schwarzerberg, 1584 m	122
38	4.15 uur	Stefan-Schatzl-Hütte, 1336 m	124

Abtenau

39	5.00 uur	Alpbichl, 1477 m	126
40	4.30 uur	Einberg, 1688 m	128
41	4.15 uur	Seitenalm, 950 m, en Au-Wasserfälle	130
42	5.00 uur	Hoher First, 1820 m	132
43	5.45 uur	Berliner Kreuz, 1648 m, en Schober, 1810 m	134
44	6.30 uur	Laufener Hütte, 1721 m, en Edelweißkogel, 2030 m	137
45	3.30 uur	Großer Fritzerkogel, 2360 m	140
46	4.30 uur	Hochkarfelderkopf, 2219 m	142
47	4.45 uur	Tagweide, 2128 m, en Gsengalm	145
48	4.00 uur	Tabor, 1618 m	148

Rußbach

49	5.30 uur	Hornspitz, 1433 m, en Zwieselalmhöhe, 1587 m	150
50	4.45 uur	Bodenberg, 1523 m, en Rinnebergalm, 1249 m	152
51	6.30 uur	Gamsfeld, 2027 m	154

Berchtesgadener Land

52	6.15 uur	Schellenberger Eishöhle, 1571 m	157
53	7.00 uur	Geiereck, 1805 m, en Salzburger Hochthron, 1853 m	160
54	6.45 uur	Hochschlegel, 1688 m, en Dreisesselberg, 1680 m	162
55	4.45 uur	Karkopf, 1739 m	165
56	5.30 uur	Fuderheustein, 1321 m	168
57	7.15 uur	Steineralm en Hochstaufen, 1771 m	171
58	5.00 uur	Stoißer Alm, 1272 m, en Teisenbergkopf, 1333 m	174
59	2.45 uur	De Högl, 778 m over	176

Meerdaagse rondwandelingen 179

40 korte wandelingen 182

Register 188

Meer, klooster en kerk in Höglwörth bij Anger, een cultuurhistorisch en landschappelijk juweel van de Rupertiwinkel op Beierse bodem (korte wandeling nr. 3).

SALZBURG

St. Radegund Griesberg Gundorfshausen Wagners am Walde Frauaacherock
Tarsdorf Ostermiething Eggelsberg Pfaffstätt 147 12
Munderfing Lochen Lengau Straßwalchen Frankenburg am Hausruck
Fridolfing St. Pantaleon St. Georgen Lamprechts- Mattsee 2
Kirch- anschöring Oberndorf b. Salzburg Schlegelberg 1
Lampoding Laufen Obertrum am See Schlegelberg 1
Leobendorf Petting Seekirchen a. Wallers. Elixhausen Eugendorf 3
Schönram Saaldorf Hallwang Berghem Mondsee 6
Freilassing Anrining 59 22
Anger Wals Piding 58 4
Inzell 57 23
Reichenhall 56 18
Bayerisch Gmain 55 54 30 24 17
Großgmain Oberalm 52 25
Bischofswiesen Berchtesgaden Kuchl 31 30 37
Schönau am K. Königssee Kuchl 32 33 34 35 36 38
Nationalpark Berchtesgaden Kallersberg 33 34 35 36 38
Saalfelden am Steinernen Meer Meer 2510 31 44
Bischofshofen Werfen Pfarwerfen 45
Hochkönig 31 44
Mitterberg 31 44
Hochgründek 187
Radstadt 6

Algemene tips

Zwaarte

De meeste wandelingen vinden plaats op goedgegemarkeerde en onderhouden paden en bergpaden, tenzij anders aangegeven. Dit neemt echter niet weg dat op sommige plaatsen enige tredzekerheid en afwezigheid van hoogtevrees vereist is. Ook dient u er rekening mee te houden dat tochten in het begin van de zomer en in de herfst en na langere perioden van slecht weer moeilijker kunnen zijn en dat sommige paden vanwege uitzonderlijke natuurlijke omstandigheden tijdelijk gesloten moeten worden. Informatie kan worden verkregen bij het plaatselijke VVV-kantoor. Wandelingen die ook geschikt zijn voor gezinnen met kinderen van 8 tot 10 jaar zijn gemarkeerd met een symbool. De uiteindelijke beslissing moet echter door de ouders worden genomen. Om de desbetreffende eisen beter te kunnen beoordelen en vergelijken, zijn de nummers van de afzonderlijke voorgestelde wandelingen met verschillende kleuren gemarkeerd. Hierbij dient te worden aangetekend dat de overgangen tussen de verschillende moeilijkheidsgraden (kleuren) vloeiend verlopen en dat een duidelijke indeling niet altijd mogelijk is. De kleuren geven geen informatie over de conditionele vereisten, maar alleen over de technische moeilijkheden van een wandeling. Ze worden als volgt omschreven: :

Afkortingen en symbolen

AV	Alpenverein		geschikt voor kinderen
Hm	hoogtemeter		dorp met horecagelegenheid
KV	Kreisverkehr (rotonde)		horecagelegenheid, schuilhut
li. / re.	links / rechts		onderdak
'rood'	moeilijkheidsaanduiding		parkeerterrein
TV	Tourismusverband (toerismebureau)		vervoer met kabelbaan / stoeltjeslift
TVN	Naturfreunde		klettersteigachtige passage
WP	wegpunt		top / pas, (smalle) col
Ww.	wegwijzer		burcht, kasteel, slot, ruïne / toren
	met trein/bus bereikbaar		kerk, kapel, wegwkruis
	horecagelegenheid onderweg		bron, put, fontein / waterval
			grot

Op de afwisselende graat van de Gruberhorn naar de Regenspitzz (wandeling 15).

Gemakkelijk De routes zijn goedgemarkeerd en voldoende breed, maar gaan niet alleen over wegen en verharde paden, maar ook over hobbelige almen bospaden, die onder normale omstandigheden ook door kinderen en en krasse ouderen zonder veel gevaar kunnen worden bewandeld.

Tamelijk moeilijk Rode bergpaden zijn voldoende gemarkeerd, maar merendeels smal en over korte afstanden al enigszins geëxponeerd. Korte gedeelten kunnen met draadkabels gezekeerd zijn en dienen daarom alleen door tredzekere bergwandelaars met de daarbij behorende uitrusting te worden bewandeld.

Moeilijk De bergpaden zijn eveneens voldoende gemarkeerd, maar smal en over lange afstanden steil aangelegd. Op sommige plaatsen kunnen ze zeer geëxponeerd zijn, soms moeten de handen helpen. Dat betekent dat zwarte routes alleen door absoluut tredzekere, zeer ervaren wandelaars zonder hoogtevrees en met een sterke conditie dienen te worden bewandeld.

Wandeltijden

Bij de opgegeven wandeltijden zijn rust- en fotopauzes zijn niet meegerekend.

Uitzicht van de Kaiserbuche op de Haunsberg op het Salzburger Flyschheuvelland van de noordelijke Flachgau en op de Schafberg (korte wandeling nr. 38).

Alpiene gevaren en begaanbaarheid van de paden

Hoewel de meeste van de hier vermelde wandelingen paden of wegen volgen en de routes – tenzij anders vermeld – goedgegemarkeerd waren in het jaar voordat de oorspronkelijke uitgave van deze gids ter perse ging (2018), is op sommige plaatsen waar een risico bestaat op uitglijden, bij het oversteken van steile hellingen of bevroren oude sneeuwvelden, evenals in terrein met het gevaar van vallend gesteente, extra voorzichtigheid geboden. Sommige bergbossen hebben de afgelopen jaren herhaaldelijk te lijden gehad van grote stormschade, met als gevolg de tijdelijke sluiting van wandelpaden; de plaatselijke toeristische organisaties kunnen hierover informatie verstrekken. Als het weer tijdens een wandeling duidelijk verslechtert, is er moed voor nodig om terug te keren. Wie onvoldoende getraind is, zou aan de in de bijlage vermelde korte wandelingen moeten denken of zich tevreden moeten stellen met een deeltraject, zoals in bijna alle voorgestelde wandelingen te vinden is.

Uitrusting

Stevige schoenen met anti-slip profielzolen, aan het weer aangepaste comfortabele kleding, een rugzak met trui, muts, anorak, bescherming tegen regen en zon, proviand en ruim voldoende drinken (geen alcohol!), verbandmateriaal en een mobiele telefoon behoren tot de noodzakelijke bagage.

Kaarten

Een nauwkeurige karakteristiek en routebeschrijving van de wandeling, aange-

vuld met een kaart op schaal 1:50.000 (1:75.000) met een ingetekend routeverloop, maakt verder kaart- en informatiemateriaal weliswaar overbodig, maar voor een beter overzicht verdienen de wandelkaarten WK 391 'Mattsee, Wallersee, Irrsee, Fuschl, Mondsee', WK 392 'Tennengebirge, Lammertal, Osterhorngruppe' en WK 393 'Loferer und Leoganger Steinberge, Chiemgauer Alpen, Berchtesgaden' van Freytag & Berndt aanbeveling.

Horeca

De eethuizen, snackbars, bemande almen en schuilhutten (met aantal bedden en matrassen ('Lager') alsook openingstijden en deels met telefoonnummers) langs de wandelroutes staan vermeld in de karakteristieken van de desbetreffende routebeschrijvingen onder het punt 'Horeca'.

De 10 mooiste wandelingen rondom Salzburg

Nockstein en Gaisberg

Een kam vol afwisseling, twee aantrekkelijke toppen en de etalage van een het hele jaar door uitvoerbare rondwandeling boven de daken van Salzburg (wandeling 5, 5.15 uur).

Schober bij Fuschl

Een burchruïne en een gezekerd bergpad naar een logeplaats boven de meren van Salzkammergut; geschikt voor tredzekere kinderen zonder hoogtevrees (wandeling 8, 2.30 uur).

Zwölferhorn

Gemakkelijke, drukbezochte uitzichtberg aan de rand van Salzkammergut; ook geschikt voor kinderen (wandeling 12, 3.15 uur).

Gruberhorn en Regenspitze

De omlijsting van de Gruberalm biedt geïnteresseerde bergwandelaars veel afwisseling en mooie landschappen op lange, hier en daar veeleisende graatpassages over twee toppen (wandeling 15, 6 uur).

Schmittenstein en Schlenken

Interessante graatwandeling van de 'vesting' Schmittenstein naar de graskruin van de Schlenken (wandeling 21, 4.45 uur).

Trattberg

De Trattberg, maar vooral de almen rondom de berg en de Seewaldsee trekken elk jaar veel wandelaars (wandeling 27 met varianten, 4-5 uur).

Hoher Göll en Hohes Brett

Een technisch-conditionele uitdaging voor ambitieuze alpinisten in een indrukwekkend berglandschap (wandeling 32, 6.30 uur).

Laufener Hütte en Tagweide

Verrukkelijke beelden van het Tennengebirge op het gezekerde bergpad over de Tagweide; naar keuze ook met overnachting in een hut (wandelingen 44 en 47, 3.00 uur + 4.30 uur).

Over het Lattengebirge

Een woest oerlandschap langs de Alpgartensteig en een bergwandeling naar de 'Steinerne Agnes' voor wandelaars met uithoudingsvermogen (wandeling 54 met variant, 7.30 uur).

Steineralm en Hochstaufen

Rotsbolwerk tussen Salzburg en Bad Reichenhall met uitzicht op het voorbergte van de Alpen en de Berchtesgadener Alpen (wandeling 57, 7.15 uur).

Een beschermd bergmeer en een massieve grasbult

Het beschermde natuurgebied rondom de Seewaldsee is een verborgen, maar heel interessant en geliefd wandelgebied, waarin de Trattberg als een van de hogere toppen van de Osterhorngroep een panoramisch uitzicht hierop en op de Dachstein, het Tennengebirge en de Berchtesgadener Alpen biedt. Met de Schröcksteig op de weg omhoog en de route over de Vordertrattbergalm tijdens de afdaling resulteert voor tredzekere wandelaars een afwisselende rondwandeling, die ook geschikt is voor grotere kinderen. Op de Trattberg moet u niet te dicht in de buurt van het vee (paarden, koeien) komen!

Dalplaats: Golling, 481 m; Kuchl, 469 m; St. Koloman, 851 m; Vigaun, 468 m.

Beginpunt: Seewaldsee-parkeerterrein, 1085 m. Te bereiken: Autobahn-africt Kuchl resp. Golling, tussen de twee plaatsen oostwaarts (ww. 'St. Koloman') tot Wegscheid, vlak na het dorp rechtsaf en bij de volgende splitsing weer rechtsaf naar de Seewaldsee (ca. 11 km van het dal resp. ca. 5,5 km van Wegscheid).

Hoogteverschil: een kleine 700 m.

Zwaarte: comfortabel wandelpad rondom de Seewaldsee, gemarkeerd bospad

naar de Vordertrattbergalm (Enzianhütte). De hoofdroute via de Schröck de Trattberg op vergt tredzekerheid ('rood' bovengrens). De lange, voor een deel duizelingwekkende traverse op de Schöberlsteig vereist tredzekerheid en afwezigheid van hoogtevrees ('zwart'), van de Christlalm de Trattberg op hier en daar 'rood' en vaak drassige boszone (variant 4). Tractorpad en onduidelijk almpad van de Enzianhütte de Trattberg op (variant 2, 'blauw' tot 'rood').

Horeca: Enzianhütte (geopend eind mei tot 1 nov.), Auerhütte aan de Seewaldsee

Aan het eind van de herfst bij de Wallinghütte (Seewaldsee). Op de achtergrond v.l.n.r. Schneibstein, Kuchler Kamm, Hoher Göll en Kehlstein.

Seewaldsee met Hochwieskopf (links) en Hochbühel.

(geopend eind mei t/m okt.), Christlalm en Wimmeralm (beide alleen bij variant 4, geopend juni t/m okt.).

Varianten: 1. Rondwandeling om de Seewaldsee: op de toegangsweg verder naar een splitsing. Op het voetpad rechts om het meer heen naar de Auerhütte en terug naar het parkeerterrein (ca. 50 min., 'blauw').

2. Van de Enzianhütte naar de Gitschenwand, 1527 m, heerlijk uitkijkpunt ('insider-tip'). Route: van het parkeerterrein bij de hut in het verlengde van het hek op smalle padsporen in een boog naar rechts naar de hoogte, voor de antenne-installatie linksaf (10 min. van de hut, niet moeilijk).

3. Evenals bij wandeling 28 met de auto op de tolplichtige Trattbergalmstraße naar de Vordertrattbergalm (Enzianhütte) en van daar op de hoofdroute naar de Trattberg.

4. Trattberg-rondwandeling, 5 uur, niet gemakkelijker dan de hoofdroute: hierop van het Seewaldsee-parkeerterrein tot aan de afslag van de Schröcksteig, dan rechtdoor verder op de Schöberlsteig (Weg Nr. 842), die na een korte afdaling een steile, voor een deel geëxponeerde rotsflank en vervolgens vlakke bergweiden richting Trattbergstraße doorkruist. Hierop omlaag

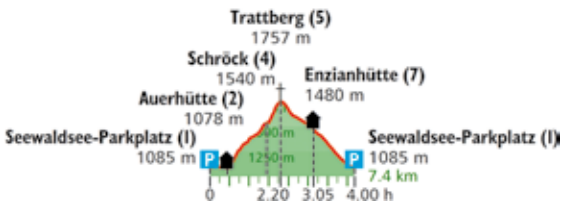
naar het parkeerterrein en linksaf naar de Wimmer- en de Christlalm. Daarachter eerst linksaf een grashelling over, dan rechtsaf over een steile bosflank de open NW-rug op. Wandel op een tractorpad door een bosgordel om de top van de Trattberg heen naar de hoofdroute. Hierop via de Enzianhütte omlaag naar het Seewaldsee-parkeerterrein.

Op de Gitschenwand: onder u Seewaldsee met Auerhütte (midden). Op de achtergrond v.l.n.r. Dachstein met Gosau-gletsjer, Gosau-kamm met Bischofsmütze, Schladminger Tauern met Hochgolling, uiterst rechts Schober (Tennengebirge).

Van het **Seewaldsee-parkeerterrein (1)**, 1085 m, wandelt u het gemakkelijkst en het snelst op Weg Nr. 843, de afdalingsroute, de Trattberg op en weer terug. De voorgestelde route heeft echter een wat veeleisender, mooiere en langere rondwandeling op het oog. Om hinderlijke weidehekken te omzeilen wandelt u van het parkeerterrein op de toegangsweg door naar de **Auerhütte (2)**, 1078 m, slaat daar linksaf en stijgt aanvankelijk door tamelijk ongebaand

terrein ongeveer in de vallijn in een probleemloze graskom naar een ca. 100 m hoger staande wegwijzer. Hier maakt het paadje een knik naar rechts, volgt eerst een grazige, daarna een beboste geul en bereikt na twee steilten en een golvend lapiazterras een **splitting (3)**, 1437 m: rechtdoor **Schöberlsteig** Nr. 842 naar **Hintertrattberg** (variant 4) – linksaf Schröcksteig. De laatste windt zich via getrapt, steil bos- en grasland omhoog naar de top van de Trattbergalmstraße en naar het uitzichtplatform **Schröck (4)**, 1540 m (zie afb. p. 24/25). Na de weg te zijn overgestoken gaat het via de met verspreide struiken begroeide zuidoostrib omhoog naar een 10 m hoge, ongezeekerde rotswand en daarachter via aangename bergweiden de **Trattberg (5)**, 1757 m, op. Van het hoogste punt wandelt u linksaf naar een poel en naar het **topkruis (6)**, 1739 m, daarna in dezelfde richting op onduidelijke padsporen over een grashelling omlaag een plateau op. Aan het rechter uiteinde daarvan komt u bij een tractorpad, dat in wijde bochten naar de Trattbergalmstraße omlaag leidt. Met of zonder **ommetje via de nabijgelegen Enzianhütte (7)**, 1480 m, voor een hapje en een drankje daalt u aan de overzijde van de weg eerst via een korte, steile grashelling, daarna in tal van lussen door het bos af naar het **Seewaldsee-parkeerterrein (1)**.

Eten en drinken in de Auerhütte, daarboven de Gitschenwand.

De huisbergen van de Gsengalm op

De Schober, de oostelijke hoekpijler van het Tennengebirge, fascineert door zijn uitzicht op Gosaukamm en Dachstein en het Abtenauer Becken. Evenals het kindvriendelijke Berliner Kreuz (Gsenghöhe) en de moeilijke Kleine Traunstein (variant 2) behoort hij tot de huisbergen van de Gsengalm. De kortste en eenvoudigste toegang tot deze leidt omhoog vanaf de Karkogellift.

Dalplaats: Abtenau, 714 m. Bus vanaf Golling.

Beginpunt: Karkogellift Talstation, 737 m. In bedrijf: mei t/m okt., tel. +43 6243 2432, Sommerrodelbahn.

Hoogteverschil: Berliner Kreuz 550 m, Schober, 850 m.

Zwaarte: bospad (merendeels 'blauw', hier en daar 'rood') of langere bosbouwweg ('blauw') van de Karkogelhütte naar de Gsengalm. Gemakkelijk bergpad over de Gsengsattel naar het Berliner Kreuz. Tot hier geschikt voor kinderen. Met rotsen

bezaaide, steile bergdennenflank naar de ZW-top en graat naar de NO-top van de Schober, slechts ten dele gezekeerd. Tredzekerheid en afwezigheid van hoogtevrees vereist, 'zwart'. Niet bij regenachtig weer!

Horeca: Karkogelhütte (geopend als lift in bedrijf is), Gsengalm (AV, geopend juni t/m sept., 30 matrassen), Karalm (bij variant 1).

Varianten: 1. met de auto van het dalstation van de Karkogellift via het parkeerterrein van de Laufener Hütte naar het parkeerterrein bij de Karalm. Van daar in

Hoher First (links), Großer Traunstein (midden), Berliner Kreuz (boven de persoon rechts).

25 min. te voet naar het bergstation (Karkogelhütte).

2. Kleiner Traunstein, 1659 m: even voor de Gsengalm rechtsaf een hoogte op, in een

boog naar rechts door bosschage naar de voet van de berg en met behulp van een kabel over de duizelingwekkende zuidgraat naar de top ('zwart', een klein uur).

Van het bergstation van de **Karkogellift (2)**, 1134 m, wandelt u op de vlakke bosbouwweg ca. 50 m naar rechts, slaat dan scherp linksaf en stijgt op route 227 over de aanvankelijk behoorlijk steile bosrug van de **Karriedel**, die afvlakt naarmate u hoger komt. Beneden de Kl.Traunstein wandelt u met uitzicht op de Schober door twee gletsjerkommen oostwaarts naar de **Gsengalm (3)**, 1447 m. Hierna volgt u het linker bergpad via getrapte graskommen naar de **Gsengsattel (4)**, 1594 m, en bereikt in een boog naar rechts vanuit het zuiden

Naar de Gsengalm wandelen veel gebruikers van de Karkogelbahn.

het door bergdennen omzoomde **Berliner Kreuz (5)**, 1594 m. De **Schober** benadert u van de Gsengsattel in een boog naar links. Horizontale en verticale, platgetreden rotsbanden – op een plaats door een draadkabel van hun scherpe kantjes ontdaan – faciliteren de klim via een steile flank vol stenen en bergdennen naar zijn **zuidwesttop (6)**, 1810 m. Naar de lagere, met een kruis bekroneerde **noordoosttop (7)**, 1791 m, volgt u de gevarieerde graat links, daalt af in twee smalle cols en beklimt dan met behulp van kabels twee rotsterrassen, alvorens u via een steile rotsrug het doel bereikt. Langs de bekende route keert u naar de **Gsengalm (3)** en naar de **Karkogellift (2)** terug.

